

СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ БРИТАНСЬКОГО БЛЮЗ-РОКУ У СУЧАСНОМУ ЗВУЧАННІ ЕЛЕКТРОГІТАРИ (НА ОСНОВІ КОМПОЗИЦІЙ ЕРІКА КЛЕПТОНА)

Жембровський Максим Валерійович

здобувач вищої освіти ступеня магістра

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: Чернишова Анна Михайлівна

ORCID ID: 0000-0003-4285-0022

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мистецької освіти

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Україна

На початку 1960-х років на просторі США та Великобританії починає формуватися новий виток у рок музиці, в подальшому названий як blues rock. Першим проявом такого стилю була творчість американського виконавця Лонні Мака в 1963 році. Він своєрідно дебютував зі своєю блюз гітарою. Його інструментальна гра тоді класифікувалась як blues або r&b мелодії. Такі музичні композиції формувалися на швидких рифах запозичених із кантрі. Але, як окремий жанр музики, блюз-рок став завдяки музикантам John Mayall і Alexis Korner.

На думку музичного критика Piero Scaruffi, жанр блюз-рок був визначений, коли John Mayall випустив свій сольний альбом «Blues Breakers» з гітаристом Еріком Клептоном в 1966 році. В ті часи музичні гурти в даному жанрі були справжніми новаторами. Вони на основі американського блюзу грали в європейську музику. Підкреслюючи ефектні, емоційні приспиви, прискорені ритми гітари, як то робили в Чікаго, на фоні яких лунав м'який вокал з додаванням гармонійних акордів [5].

На початку становлення жанру молоді виконавці намагалися грати довгі та складні імпровізації, які були вже звичним проявом. Вже в 70-х роках блюз-рок

став «важким» зі своєю рифовою основою. Основні інструменти блюз-року – це електрогітара, бас-гітара й ударна установка. Вокал також відіграє важливу роль, хоча й не завжди. Іноді і склад може бути змінений, додана ритм-гітара або ж синтезатор зі звуком органу чи інше. Блюз-рок гурти запозичили гучні підсилення від рок-н-ролу. Блюз-року характерні типові 12-тактові блюзові періоди, однак часто трапляються і відмінності. Мелодія будується переважно на звуках блюзового звукоряду, спираючись на мажорну акордову послідовність, але в деяких моментах може бути і мінорним. А також в блюз-рок вражає гармонізація композицій (виконання послідовності акордів на прикладі Allman Brothers – G 9 | C 9 | G 9 | G 9 | C 9 | C 9 | G 9 / Am 7 | Bm 7 / Bbm 7 | Am 7 | Cm 7 | G 9 / C 9 | G 9 / D, замість звичного G | C | G | G | C | C | G | G | D | C | G | G) [1].

Дуже велика кількість гуртів почала стрімко вриватися з новими синглами та музичними ідеями в світ блюз-року. В кінці 60-х років блюз-рок був самим популярним жанром в музичному світі. Все більше в цьому стилі з'являлися віртуози інструменталісти, професійні композитори, аранжувальники та навіть автори текстів. Музичне обладнання стрімко розвивалося і з часом надавало нового якісного звучання інструментам. Блюз-рок набирає популярність в інших країнах, та це поступово робив свою недобру справу. Блюз-рок втрачає на деякий період свою індивідуальність. Такий жанр шириться Німеччиною, Америкою, Голландією та іншими державами. Іноді блюз-роком починають називати спрощену форму джазу. Але дивлячись на всю історію даного жанру, хочеться відмітити його гнучкість та широкий діапазон варіативності композиційної форми. Часті падіння та злети популярності постійно вносили нові віяння в цей стиль та народжували нових віртуозів і геніїв [2].

Основними представниками блюз-року вважають таких виконавці та гурти: Джиммі Пейдж, Led Zeppelin, Гері Мур, Рорі Галахер і Робін Тровер, Cream, Aerosmith, "Grateful Dead", "Canned Heat", "Doors", Eric Clapton" та інші.

Хочеться окремо відмітити творчу діяльність Еріка Клептона, адже його гра або ж авторство торкнулося майже кожного гурта. Його віртуозні соло та оригінальний звук електрогітари можна впізнати з перших нот.

Ерік Клептон – це людина-легенда. За свою довге і яскраве життя цей видатний музикант встиг стати справжньою зіркою у світі музики. У нього було безліч яскравих альбомів і мегапопулярних композицій. Він завжди жив мистецтвом. А тому сьогодні його творчість вважається класикою світової музики, еталоном якості для багатьох інших музикантів в різних куточках нашої Землі. Ерік брав участь в різних гуртах та проектах, а також мав сольну кар'єру, що дуже вплинуло та укріпило його в цьому стилі [4].

На початку 70-х Клептон став активно експериментувати з блюзовими елементами в рок-музиці. Змішуючи драматичність блюзу з драйвом року, та, прикрасивши це елементами сатен-року, виробив свій неповторний стиль виконання. Пізніше, експериментуючи з електрогітарами, Ерік приходить до щільного наповненого звуку. Але з минулого в домішок до цього на гітарах виконавця влаштований середньочастотний буст. Посилення середніх частот на гітарі Клептона додає датчикам характерного звучання. Секрет його звуку простий: середня кількість овердрайва, посилена середина частот, послаблені верхні частоти. Ерік Клептон користувався, як правило, звичним строем гітари.

Виконавець був завжди проти переходу в поп-рок з блюз-року, на фоні цього у музикантів часто траплялися творчі конфлікти. Ерік не прагнув популярності в інших стилях, але вона його знаходила у власних здобутках виконавця. У його доробку є безліч чудових альбомів, безсмертних хітів і престижних нагород: статуетки «Греммі», нагороди журналу «Rolling Stone», Орден Британської імперії, а також багато інших нагород. Характерно, що Ерік Клептон – це єдиний музикант, тричі включений в Зал слави рок-н-ролу в складі груп Cream і Yardbirds, а також як сольний виконавець [3].

В своїй грі Ерік Клептон поєднує різні прийоми гри. Його палітра музичних прикрас вражає легкістю виконання. Поєднання бендів, тріоль і вібрато – є одним із основ його стилю. Він один з небагатьох виконавців, який вміє чисто продемонструвати можливості музичного інструменту та художню ідею твору.

Декілька прикладів його виконання можна описати таким чином:

1) Затактові музичні фрази в подальшому супроводжуються серіями бендів, в середині тактів є ноти, які починаються без підтягування, але продовжуються на вібрато. Також є найскладнішим після серії бендів підкреслити їх виразними триолями. Бенди мають звучати чітко виміряні в часі.

2) Ритмічні фразування, що дуже характерно для блюзу. Також важливим є не тільки мелодійна складова, а й ритмічна. Тріолі, які починаються з підтягування і закінчуються коротким бендом. Такі Блюзові прийоми зустрічаються дуже часто.

3) Типові блюзові ходи, які були притаманні Еріку в 1980-90 роках. В таких прийомах гри все набагато простіше: фрази з тріолями замінюються послідовністю бендів на $\frac{1}{4}$ тона.

4) Синкоповані фрази, де обіграється пентатоніка в одній позиції. Це є одним з особливих рис гри Еріка. Ці ритми роблять подібне фанкове звучання. Такі музичні фрази граються на основу пентатоніки.

5) Часто використовується гра акордами в стилі Джимі Хендрікса. Клептон додає такі прийоми гри після 1990-х. Тут виконавець використовує більше гру пальцями ніж медіатором. В композиціях повні акорди змінювались музичними рифами. Гра пальцями дуже добре контролює динаміку та культуру звучання, а також додає атмосферності та м'якого звучання.

Це одні з основних різнохарактерних прикладів виконавської майстерності на електрогітарі. В композиціях Еріка Клептона чітко зображуються всі елементи. У його природній манері виконання гітара звучить, як єдиний організм з виконавцем.

Список використаних джерел:

1. Васильєва Л.Л. HARD-AND-HEAVY: Стильові прояви, особливості поширення та розвитку. *Молодий вчений*. Херсон: Вид. дім «Гельветика», 2017. №9. С.196-200.

2. Журба Яніна Олексіївна. Роль блюзу в джазовій музиці. *Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство»*, (39), 145-153. Режим доступу: <http://arts-series-knukim.pp.ua/article/view/153679>

3. Коверза О. Становлення джазового мистецтва як феномену музичної культури 20–30-х рр. ХХ століття в Україні. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2015. Вип. 14. С. 87-93. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2015_14_12

4. Коверза О.А. Характерні особливості розвитку джазового мистецтва «традиційного» періоду. *Мистецтво джазу*. С. 273-289. Режим доступу: http://knmau.com.ua/naukoviy_visnik/091/pdf/29.pdf

5. Коляда І.А., Конончук Ю.В. Історія становлення блюзу та джазу як музичних жанрів. *Молодий вчений*. Херсон: Вид. дім «Гельветика», 2016. №1. С.259-263.